

La visita

Isabel-Clara Simó

Introducció / Carles Cortés

TEATRE
bromera

Premi de Teatre Ciutat d'Alcoi

ACTE PRIMER

(ANDREU i SOFIA. Sala d'estar rústega, però confortable. A la dreta, un buró-escriptori tot ple de papers on treballa ANDREU. Al sofà, mig estirada, fent anar ara el comandament a distància, ara una revista, ara un llibre, ara s'abriga, ara es destapa, amb evident neguit, SOFIA. Tots dos tenen uns seixanta anys. Ella farà gestos de dolor al llarg de tota l'obra.)

ANDREU. «S'esdevé això amb l'ànima, *pros alós*, de tal manera que... (Busca al diccionari.) per poc que sigui»... Millor: ni que sigui una mica, sí, sí. A veure: «de tal manera que, ni que sigui una mica, una ànima és més ànima que una altra, i, en una proporció més gran»... No... Bé, sí: «en una proporció més gran, ho és més, o en una proporció més petita és menys ànima». No: «és precisament menys ànima. *Alethos legetai*». Sí, i...

SOFIA. Collons, Andreu, no pots fer això en veu baixa? Em fas venir un mal de cap...!

ANDREU. I tu? Ara poso el televisor, ara l'apago. Que no hi ha manera de treballar i fer-te companyia, dona!

SOFIA. Treballar? Companyia? A tu el grec t'està afectant.

Que no estàs retirat? Que no ets un jubilat? Que algú t'ha demanat que tornis a traduir Plató? Alguna editorial? Alguna universitat? Eh, setciències?

ANDREU. No cal insultar, eh? Per començar sóc catedràtic, jo.

SOFIA. Jubilat!

ANDREU. Emèrit, eh! Emèrit!

SOFIA. Ja veus...

ANDREU. I si tradueixo el *Fedó* de Plató és perquè al congrés em van aplaudir i animar quan vaig dir que amb els *Diàlegs* de Plató s'havia de començar de bell nou. Però a pèl. Vull dir, sense consultar les altres traduccions. Saps per què?

SOFIA. Em moro de curiositat.

ANDREU. Perquè s'hi han acumulat massa prejudicis, perquè ja ningú llegeix directament els clàssics, sinó la tradició que han deixat.

SOFIA. Vols dir aquell congrés on vas anar a Berkeley fa ara... a veure: un any. No: dos. La nena es casava dos mesos després. Mira si n'estic certa.

ANDREU. Però si la societat acadèmica em va encarregar...

SOFIA. Bufa! La *societat acadèmica*! Saps què ets? Un jubilat. Com jo. Desvapat i avorrit. I un il·lús.

ANDREU. Que no, Sofia, que no ho entens. Nosaltres no tenim pressa. I aquesta traducció, quan estigui acabada...

SOFIA. L'any de la pera.

ANDREU. Quan estigui acabada, abans que res donaré la notícia. Hi ha un parell de revistes especialitzades que m'ho trauran de les mans.

SOFIA. Per què et costa tant d'entendre que estàs retirat? Que ja s'ha acabat el bròquil? Que som un parell de vells i que ja no fem falta a ningú? Ni a la nena, li fem falta. (*Amb amargor.*) Ha passat pàgina, ella.

ANDREU. No comencis, Sofia.

SOFIA. I què és això que treballis aquí, a la sala d'estar, on hi ha la tele i on rebem visites, i tot per fer-me companyia *a mi*? Quina companyia em fas, eh?

ANDREU. Visites? Però, dona, jo quin mal et faig? Només t'agrada punxar-me, humiliar-me.

SOFIA. Sí, ara fes-te la víctima. Però no m'ho empasso, això que et pensis que fas un sacrifici per mi, que treballes aquí a disgust, per culpa meva. És típic dels homes.

ANDREU. Sí. I la vanitat. I l'egoisme. I la insensibilitat. I tot el que vulguis, ja sé la lliçó. I ara, si a la senyora no li molesta, m'agradaria poder continuar. Voldria acabar avui el fragment que m'he marcat. Fins a la «Rèplica a Cebes», és a dir, la prova final.

SOFIA. Així què? Prohibit mirar la tele?

ANDREU. Però si l'encens i l'apagues sense parar. No dic jo si estiguessis de debò mirant un programa...

SOFIA. Ets taaan considerat! I jo tan vulgar.

ANDREU. He dit jo que siguis vulgar? He dit jo que jo sigui considerat?

(*Piquen a la porta.*)

SOFIA. Hi vas tu?

ANDREU. Quines coses que dius! I és clar. A més ja sabem qui és.

(Surt. SOFIA sola.)

SOFIA. Puafff! El metge! Puntual com una roca. Ara aguanta't, perquè et parlaran com a una nena petita. Ah! I el plural! Que no se t'oblidi el plural. *(Estrafent la veu.)* Com *estem* avui? *Hem* pogut descansar?

(ANDREU, SOFIA i DOCTOR.)

ANDREU. Sí, sí, com sempre. Passi, passi. Tossuda com una mula. Només vol el sofà.

SOFIA. Eh, que estic jo davant! No parleu de mi com si no hi fos!

DOCTOR. Què és això que em diuen que no volem el llit? Que no es vol posar boneta?

SOFIA. Això són collonades.

ANDREU. Sofia!

DOCTOR. Deixi-la, deixi-la. A mi... Si vostè sabés tot el que em toca sentir cada dia...!

(Comença a examinar-la.)

SOFIA. Ai, pobret! Com tots els homes, quina vida més resignada que portem, ha!

DOCTOR. *(Auscultant-la.)* Ara calli que, si no, no sento res.

(Se sent, d'algun lloc remot, una cantata de Bach.)

ANDREU. Bach! Ho sents, Sofi! Eh que és Bach?

SOFIA. *(Ja l'han acabada d'auscultar.)* Jo no puc parlar.

M'ho ha prohibit el metge.

ANDREU. Per què ja no escoltem, mai, música?

DOCTOR. Això, perdoni, Andreu, és una mica cruel, no li sembla?

ANDREU. *(Enrojolat i empegueït.)* He dit «escoltar», doctor. No he dit «interpretar». Vull dir que... Bé, jo només deia que...

SOFIA. Ai, carat d'home! Mira que ets carallot: no veus que ja no puc tocar el violí, que tinc càncer als ossos i no em convé? Mira que ets pallús.

DOCTOR. Però Sofia, vostè és forta. I ningú no ens ha dit que no hi hagi remei. A més...

SOFIA. Bla, bla, bla. El ruc del meu home no s'ha recordat que en aquesta casa no s'ha d'esmentar la música: per prescripció facultativa.

DOCTOR. Que li quedi clara una cosa: només pretenc fer-li la vida una mica més fàcil.

SOFIA. Mal fet. El que m'ha de fer més fàcil és la mort, punyeta.

ANDREU. Avui està així tot el dia: remugant, queixant-se, burxant.

SOFIA. Què dius, home! Si és el meu caràcter. De sempre. O és que ja no et recordes de quan estava sana? Que has oblidat que sempre et faig la punyeta?

ANDREU. En això, no et falta raó.

DOCTOR. Però a veure: per què no ens fem al llit?

SOFIA. Doctor! Que hi ha el meu home davant! Vergonya, cavallers, vergonya!

DOCTOR. Vostè estaria més còmoda, i, per tant, gastaria millor humor.

SOFIA. (*Amb humilitat.*) És que allà dalt, tota sola, m'avorreixo... I em vénen mals pensaments al cap.

ANDREU. Però si t'ho he dit un miler de vegades, Sofi!

SOFIA. I no em diguis *Sofi*!

ANDREU. Sofia, d'acord. Si tu vols, desmunto el llit i el baixo aquí. Mira si hi ha lloc: fem el sofà endarrere, i el llit, així de cara a la tele, i la mateixa tauleta plena de revistes.

SOFIA. (*Seriosa, greu.*) I música, Andreu? I música? Doctor, una estoneta al dia. L'emapetrés que va deixar la nena. Hi ha gravades més de cent composicions. Ella mateixa les hi va gravar. I, quan va marxar, se'n va descuidar. Mai no l'ha reclamat, eh que és curiós? Adorava la música. Això deia. Potser a qui adora ara és només a l'Ernest.

DOCTOR. Sofia, va, tranquil·litzi's. Ara ens prendrem una coseta. I ja veurà que...

ANDREU. Què passa si sent música, doctor? Una mica només?

DOCTOR. Ja ho hem parlat. I ja saben que no en sóc partidari. Tindrà crisis. S'enyorarà. Ho entén, Sofia? Són massa vivències. Ja no se'n recorda, de les crisis?

SOFIA. Sí... Me'n recordo molt bé. I tu, Andreu, et recordes del darrer concert, al Palau de la Música? Et

recordes del concert número 3, Këgel 216, de Mozart? I el públic... (*Plora.*) dempeus. I el bis, Andreu? La segona partita de Bach. Em va sortir impecable. Era bona, oi? (*Li agafa la mà, a ANDREU, que remena el cap, compadit.*)

ANDREU. Sí, ja ho crec que me'n recordo! Eres molt bona, Sofia. Eres la millor.

SOFIA. Bah!

ANDREU. Vostè, doctor, no es pot fer càrrec del món a què ha renunciat la Sofia. És com un corredor de fons a qui haguessin tallat les cames.

SOFIA. Crec que és Einstein qui diu un exemple curiós: imagineu una ciutat de dues dimensions. És a dir, tot és pla, sense cap gruix. La gent que hi viu i els edificis no tenen relleu. Repten...

ANDREU. (*Quasi per a ell mateix.*) Vols dir que això no és de Poincaré?

SOFIA. ...Han viscut sempre així i qualsevol altra forma de vida no la poden entendre. I ara imagineu que una mà gegantina agafa un dels habitants d'aquesta ciutat i l'aixeca uns centímetres. Una manera sobtada de conèixer la tercera dimensió.

DOCTOR. És vostè molt profunda. No sé si l'acabo d'entendre...

SOFIA. Bé, només és metge, no es martiritzi per això. Doncs ara imagineu que jo estava en la ciutat de dues dimensions i que la música m'ha aixecat a una altra dimensió: la vertiginosa, incomprendible, colpidora tercera dimensió. I ara vostè, doctor, em diu: «Torni

a terra, Sofia, que allà dalt podria prendre mal»...
Repti. Pel seu propi bé...

(Mentre parlava SOFIA, el DOCTOR ha recollit els efectes que portava al maletí i es disposa a marxar. Fa un gest a ANDREU perquè el segueixi.)

DOCTOR. Té la dosi de morfina que li vaig donar?

ANDREU. Sí, però no sé quan...

DOCTOR. Quan arribi el moment, sabrà perfectament quan l'hi ha d'administrar.

ANDREU. Posa la pell de gallina, dit així.

DOCTOR. I ja no trigarà massa. Tinc els resultats de la darrera anàlisi. S'acosta el final. I ha d'estar preparat, amic meu. Ah, i ja que s'entossudeix a no ser hospitalitzada, miri de convèncer-la que s'estigui al llit, aquí baix o dalt, això tant és.

ANDREU. I la música?

DOCTOR. Amb moderació, si vostè és capaç de treure-l'hi quan la vegi excitada, no veig per què no. Millor si no és música de violí, vostè ja m'entén. Ara ja no tenim res a fer més que esperar que estigui còmoda. O, com els he dit mil vegades, ingressar-la. On tindria tots...

ANDREU. Tots els què? Sap com s'hi trobaria? Jo, fins que sigui humanament possible, prefereixo que s'estigui aquí, en un ambient familiar.

DOCTOR. Vostè mateix. I ara, he de marxar.

(SOFIA i ANDREU.)

SOFIA. Què? Ja m'heu pres les mesures per al taüt, amb tant de secretet?

ANDREU. Sofia!

SOFIA. Eh que és ruc, aquest metge?

ANDREU. Sí que ho és.

SOFIA. Tenim mala sort amb els metges, Andreu. Oi?

ANDREU. Sí, amb els metges tenim mala sort.

(Es reincorpora a la seva feina de traducció, però tot seguit truquen a la porta.)

SOFIA. Guaita! El metge que ve a buscar el seny.

ANDREU. Ara sí que no em puc imaginar qui és. I anava a fer el dinar, jo. *(Surt.)*

SOFIA. *(Gairebé cridant.)* Si fas caldo, et canvio els meus ossos pels del pollastre. Millor si són de vedella, que no vull anar encongida. Ni ser tan puta com les gallines!

ANDREU. *(Entra amb un esquist ram de flors.)* Quines paraules són aquestes, Sofi? El repartidor ho ha sentit perfectament i m'ha mirat de mala manera.

SOFIA. Sempre tindràs una mica de senyor Esteve, tu. Què és aquesta merda que em portes?

ANDREU. *(Enlairant-lo.)* De la Societat Filharmònica del Baix Ebre.

SOFIA. No pot ser que aquella gent tan maca d'allà baix m'envii aquest ramet. Ostres, tu, que jo no cabia al camerino, quan arribaven les flors!

ANDREU. És que, per telèfon, saps?, les flors s'encongeixen. No passen la barrera del so.

SOFIA. Ha, ha! Aquesta sí que és bona! Tu, quan l'encertes, l'encertes! La barrera del so! Ostres, Andreu, eh que tenim mala sort amb les floristes?

ANDREU. Sí, molt mala sort. Mira, saps què?, vaig a posar-les en aigua i a fer el dinar.

(SOFIA, sola.)

SOFIA. I porta'm l'emapetrés. I torna, que m'has d'acompanyar al bany. Les flors, regala-les al metge, que n'estarà content. I torna a telefonar a la nena. Si ella sap que m'estic morint, vindrà. Eh que sí? Seria molt mala sort si la nena no ve a dir-me adéu, eh, Andreu? Ah, i no tinc gana. *(En veu baixa.)* Em fotria un cubata, jo. Ben carregadet de rom. I un porret. Per què aquest carallot de metge no em recepta marihuana, com a tothom? És que tenim mala sort amb els metges, nosaltres!

(Fosc. Música de Mozart.)